

İşçi Eylemleri Takip Raporu-KASIM 2018

1. Sunuş

“Yeter, söz işçinin” başlığıyla 28 Ekim günü kurultayını gerçekleştiren Sınıf Tavrı, işçi sınıfının ekonomik, sosyal, siyasal mücadelelerinde öncü bir sınıf örgütlenmesi olarak yeni döneme ilişkin bazı karar aldı. Bu kararların bir kısmı işçi sınıfı mücadelesinin pratik ve örgütlenmeye dönük adımları olurken, bir kısmı ise sınıf mücadelesinin ihtiyaç duyduğu siyasal ve ideolojik yol göstericiliği de içermekteydi. Bu kararlar doğrultusunda içinde alanında uzmanların yer aldığı çeşitli çalışma grupları kuran Sınıf Tavrı, işçi sınıfı mücadelesinin yalıtılmışlığına, bölünmüşlüğüne karşı yaratıcı araçlar geliştirme hedefindedir.

Bu hedefler doğrultusunda oluşturulan Sınıf Tavrı Emek Araştırmaları Komisyonu, işçi sınıfı mücadelesinin birbirinden kopuk ve parçalı tablosuna karşı, sınıf mücadelesinin boyutlarını açığa çıkartmak üzere, aylık, altı aylık ve yıllık aralıklarla, raporlar yayınlama kararı almıştır. Bu raporların ilkini, “İşçi Eylemleri Takip Raporu” adıyla kamuoyuyla paylaşıyoruz. Böylece hem sınıfın parçalı yapısına karşı bütünlüklü bir tablo sunmayı hedeflerken, sınıf mücadelesinin ihtiyaç duyduğu nesnel ölçütleri de kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

Çalışmanın bilgileri basılı yayından, sosyal medyadan ve bize iletilen kaynaklardan derlenmiştir. Bu çerçevede, yerel ve bilgisi iletilmemiş eylemlerin varlığını peşinen kabul ederiz. Bundan sonraki raporlarımızda, raporların hassasiyetinin artması ve daha kapsamlı hale gelebilmesi için tekil eylemleri info@siniftavri.org ya da sosyal medya hesaplarımıza bildirebilirsiniz.

Çalışmanın yöntemi olarak o ay ortaya çıkan işçi eylemleri rapora dâhil edilmiştir. Bununla beraber, çalışmada daha önceki aylar ortaya çıkan ya da aynı ay içerisinde ikinci kez eylem gerçekleştiren işçi eylemleri “mükerrer” olarak sayılmıştır. Bu nedenle sürmekte olan direnişler, bu direnişlere farklı kurumların gerçekleştirdiği destek ziyaretleri, basın açıklamaları ya da mitingler işçi eylemleri raporunun kapsamına alınmamıştır. Ayrıca, sendikaların genel basın açıklamaları, eylem ve mitingleri de raporun kapsamına dâhil edilmemiştir. Ancak sendikaların genel grev, dayanışma grevi, siyasi grevleri gerçekleştiğinde bu raporun kapsamına dâhil edilecektir.

Çalışma yönteminden kaynaklı olarak, sürmekte olan Flormar, Cargill, TÜVTÜRK, Metro Market, Babacanlar Kargo, Süperpak gibi eylem, grev ve direnişlerin eylemlerini raporumuza dâhil etmemiş olsak da, bu eylemleri sürdürmekte olan öncü işçileri ve mücadelecileri sendikaları selamlıyoruz. Gene aynı şekilde sınıf sendikacılığı için mücadele eden ve bu çerçevede sürdürdükleri hukuk mücadelesini kazanan cam işçilerini selamlıyoruz. Bu eylemlerde ve isimlerini sayamadığımız diğer tüm eylemlerde işçilerin taleplerinin karşılanmasını istiyor, Sınıf Tavrı olarak her noktada bu eylemlerin destekçisi olacağımızı bir kez daha hatırlatıyoruz.

Hazırladığımız raporun sınıf mücadelesi için anlamı küçük olsa da, tarihi açıdan anlamlı olacağını, emek mücadelesine gönül veren araştırmacılar için bir kaynak olacağını düşünüyoruz. Ayrıca, çalışmamızın daha sağlıklı ve güçlü olabilmesi için Sınıf Tavrı Emek Araştırmaları Komisyonu tüm emek dostlarının katkısına açık olduğunu bir kez daha hatırlatır, raporumuzu kamuoyuna saygıyla duyururuz.

Sınıf Tavrı Emek Araştırmaları Komisyonu

2. Kriz karşısında işçi sınıfı mücadelesi: Sınıf mücadelesi yükseliyor

Sınıf Tavrı Emek Araştırmaları Komisyonu olarak ilkinizi hazırladığımız bu raporun, kriz koşullarında işçi sınıfı mücadelesinin de ne düzeyde ilerlediğini göstereceğini düşünüyoruz. Öte yandan, bu rapor ilk olduğu için diğer ay veya “kıyaslama” ölçütü tam olarak bulunmuyor. Ancak eylemlerin genel seyri ve sıklık derecesi ele alındığında, mücadelenin arttığını söyleyebiliriz.

Kasım ayı içerisinde 32 farklı eylem kaydedilirken, bu eylemlere toplam 4275 işçi katıldı. Eylem tipleri ve nedenleri farklılık gösterirken, eylemlerin gerçekleştiği illerde oldukça geniş bir coğrafyaya yayıldığı gözlemlendi. Eylemlerin kamu ve özel ayrımı yapıldığında, tüm eylemlerin özel sektörde gerçekleştiği gözlemleniyor. Ancak bu eylemlerin bir kısmı kamu-özel ortaklığı çerçevesinde faaliyet gösteren projelerde ya da kamuya çalışan özel sektör çalışanlarında gerçekleştiğini ayrıca not etmeliyiz.

Eylemler nedenlerine göre sınıflandırıldığında, eylem nedenlerinde başı çeken nedenin ekonomik nedenler olduğu görülüyor. Eylemlerin yüzde 69,1’i ücret alamama ya da eksik yatırılan ücretler nedeniyle çıktığı gözlemleniyor. Ücret nedeni eylemlere 2959 işçi katıldı. Bununla beraber sendikalaştıkları ya da ekonomik kriz nedeni daralma gerekçesiyle işten çıkartılma kaynaklı eylemler ikinci sırada yer aldı. Eylemlere katılanların yüzde 17,9’u işten atılma nedeniyle eylemlere katılırken, kişi sayısı açısından değerlendirildiğinde bu tip eylemlere katılanlar 764 kişi oldu. Grev kararı olarak açıklanan eylemlere katılım yüzde 10 olurken, 427 işçi bu eylemlere katıldı.

Eylem Nedeni	Kişi Sayısı
Diğer	30
Grev kararı	427
İşten atılma	764
Statü değişikliği	15
Toplu sözleşme	83
Ücret Ödemesi	2956
Genel Toplam	4275

Tablo 1. Kasım ayı eylem nedeni ve kişi sayısı karşılaştırması

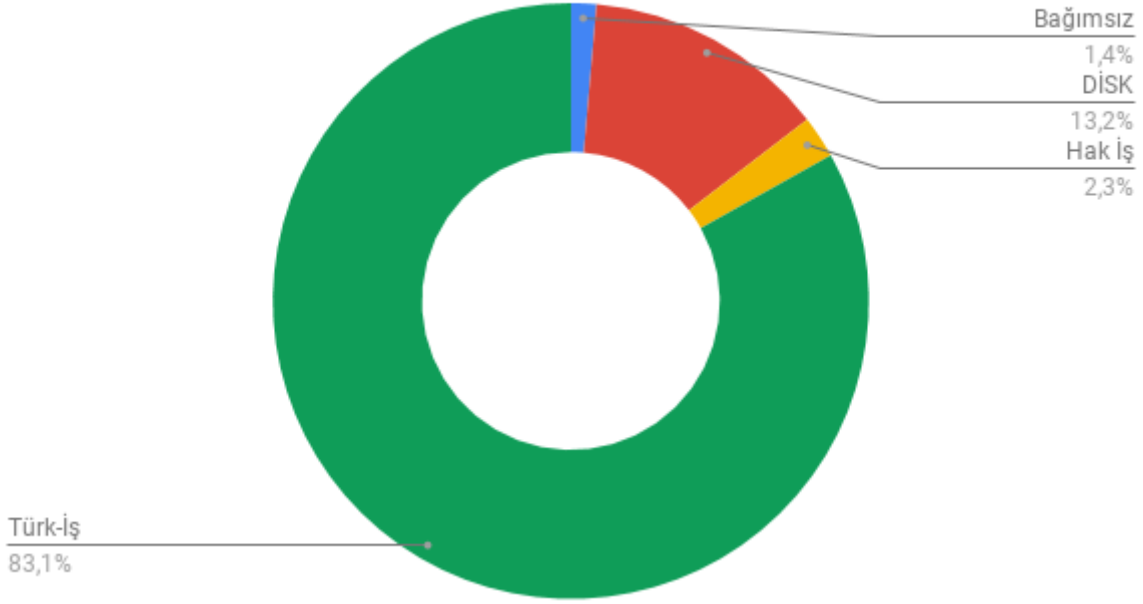
2.1. Eylemlerin çarpıcı sonucu: Eylemler kendiliğinden ve sendikasız

Kasım ayındaki eylemlerin çarpıcı sonuçlarından bir tanesi eylemlerin genel olarak kendiliğinden gerçekleşmesiydi. Eylemlere katılan işçilerin yüzde 74,5’i sendikasız bir biçimde eyleme başladı. Bu eylemlerin kaç tanesinin daha sonra sendikalı olarak yola devam ettiği bilinmiyor.

Eylemlere katılan tüm işçilerin yüzde 9,0’u Petrol-İş, yüzde 8’i Demiryol-İş, yüzde 2,4’ü Gıda-İş, yüzde 2’si TÜMTİS, yüzde 0,8 Nakliyat-İş, yüzde 0,6 Öz İplik-İş, yüzde 0,4 ise İYİ-SEN olarak kaydedildi.

Konfederasyonlar açısından değerlendirildiğinde ise toplam eyleme katılanların yüzde 21,2’si Türk-İş, yüzde 3,4’ü DİSK, yüzde 0,6’sı Hak-İş, yüzde 0,4 ise Bağımsız sendikalar olarak kaydedildi. Öte yandan, sendikalı işçiler arasında konfederasyonların yüzdesi değerlendirildiğinde, Türk-İş yüzde 83,1 ile açık ara önde. DİSK yüzde 13,2 Hak-İş yüzde 2,3 ve yüzde 1,4 ise bağımsız sendika olarak kaydedildi.

Kişi Sayısına göre Sendika Konfederasyonu

Şekil 1. Kişi Sayısına Göre Konfederasyonların Dağılımı

Sendikaların eylem sayısına göre değerlendirildiğinde ise katılan kişi sayılarından farklı bir sonuç ortaya çıktı. Toplam 9 farklı sendika eylemlere öncülük ederken, Nakliyat-İş bu kategoride birinci sırada. Üç farklı eyleme öncülük eden Nakliyat-İş'i, iki farklı eyleme öncülük eden Gıda-İş ve Petrol-İş takip etti.

Sendika Adı	Toplam eylem sayısı
Demiryol-İş	1
Gıda-İş	2
İYİ-SEN	1
Maden-İş	1
Nakliyat-İş	3
Öz İplik-İş	1
Petrol-İş	2
Sosyal-İş	1
TÜMTİS	1
Yok	19
Genel Toplam	32

Tablo 2. Eylem sayılarına göre sendikaların sıralaması

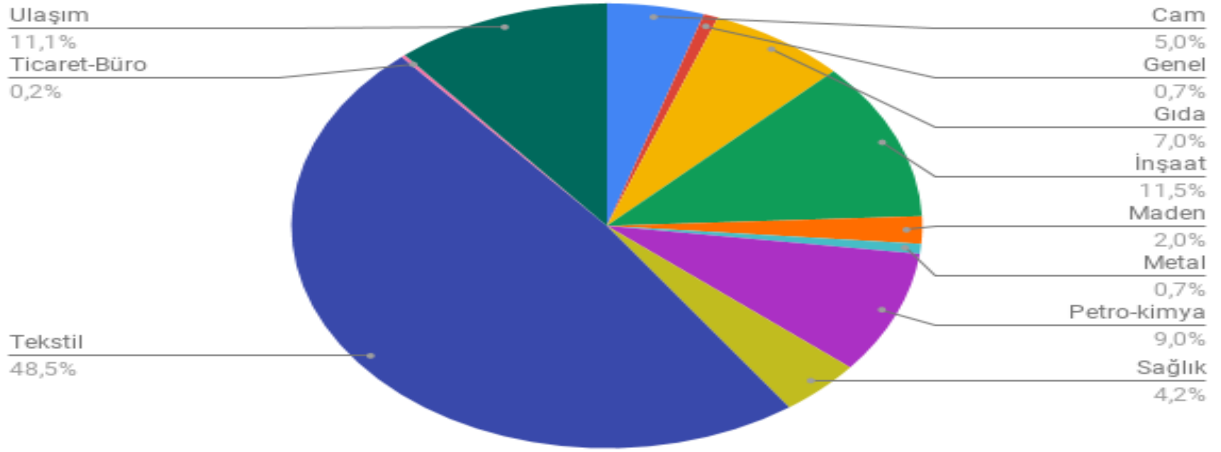
2.2. Kurlsız çalışmanın yaygın olduğu sektörlerde eylemler yoğun

Eylemlerin sektörel dağılımı incelendiğinde ise ortaya kurlsız çalışma ile eylem yapma arasında bir bağ çıktı. Özellikle kriz koşulları düşünüldüğünde bu sektörlerde eylemlerin yükselmesi doğal karşılanmalı. Eylemlere katılanların sektörel sınıflandırılması yapıldığında birinci sırada tekstil, ikinci

sırada inşaat, üçüncü sırada ise ulaşım sektörleri bulunuyor. Toplam 12 farklı sektörde ise eylemler gözlemlenmiş durumda.

Yüzdesel açıdan bakıldığında eylemlere katılanların yüzde 48,5'i tekstil, yüzde 11,5'i inşaat ve yüzde 11,1'i ulaşım sektöründe yer aldı. Bu sektörleri, petro-kimya sektörü yüzde 9,0 ile takip ederken, gıda sektörü de eyleme katılanların yüzde 7'sini oluşturdu.

Kişi sayısına göre sektörler

Görsel 2. Kişi Sayısına Göre Sektörlerin Oransal Dağılımı

Kişi sayıları açısından değerlendirildiğinde tekstil sektöründe 2075 kişi eylem gerçekleştirirken, 493 kişi inşaat sektöründe ve 473 kişi de ulaşım sektöründe eylem gerçekleştirdi.

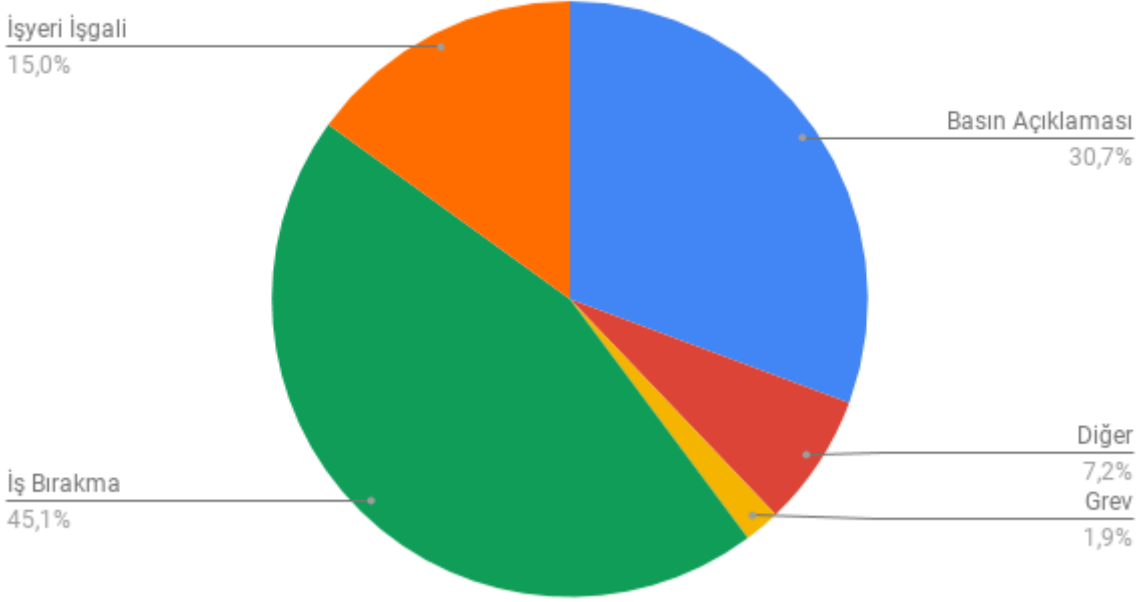
2.3. İş bırakma en yaygın tepki gösterme biçimi

Kasım ayında gerçekleşen eylemlerin en yaygın gerçekleşme şekli iş bırakma biçimiyle gerçekleşti. Eylemlerin katılım düzeylerine göre basın açıklaması ikinci sırada yer aldı. Diğer tip eylemlerin kendini yaygın bir biçimde gösterdiği Kasım ayı, aynı zamanda işçilerin işyerlerini terk etmeme eylemlerinin de yaygınlaştığı bir dönem oldu.

Eylemlerin yüzde 45,1'i iş bırakma, yüzde 30,7'si basın açıklaması, yüzde 15'i ise işyeri işgali şeklinde gerçekleşti. İş bırakma eylemlerine 1930 kişi katılırken, basın açıklaması şeklinde gerçekleşen eylemlere 1311 kişi, işyeri işgali şeklinde gerçekleşen eylemlere ise 643 kişi katıldı.

Eylemlerde diğer kategorisinde yer alan sınıflandırma biçimine 308 kişi katıldı. Bu eylemlerin içinde vince çıkma, yol kapatma, işyeri önünde bekleme gibi çok farklı biçimleri var. Bu tip eylemlerde genel olarak ücret ödemesinin aksaması temel eylem nedenlerinden bir tanesi. Grevler ise çok yaygın bir şekilde görülmedi. Eylemlere katılanların yalnızca yüzde 1,9'u grev statüsünde eylem gerçekleştirdi.

Eylem Tiplerine Göre Dağılım

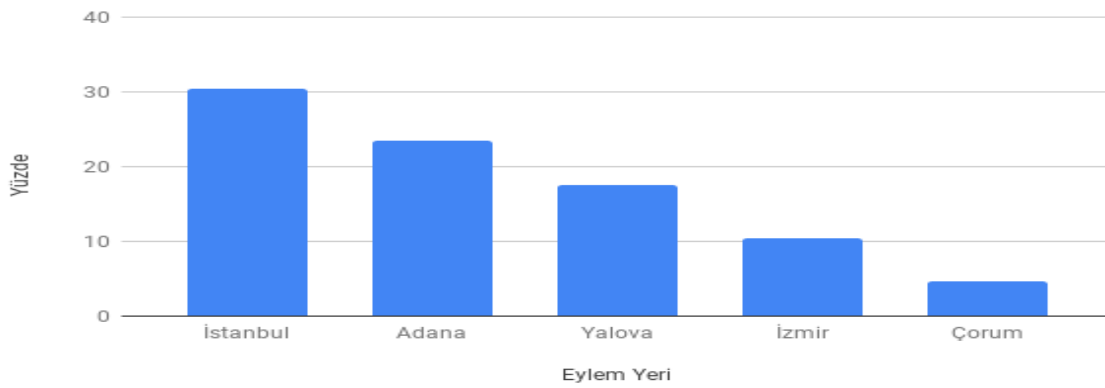

Görsel 3. Eylem Tiplerine Göre Dağılım

2.4. Eylemler coğrafi olarak Marmara Bölgesinde yoğunlaştı

Eylemler coğrafi olarak yaygınlık gösteriyor. 21 farklı kentte eylemler gözlemlenirken, en çok eylem İstanbul'da gerçekleşti. Eylemlerin yüzde 30,43'ü İstanbul'da, yüzde 23,3'ü Adana'da, yüzde 17,5'i Yalova'da gerçekleşti. Katılım sayılarına göre sırasıyla 1301, 1000 ve 750 kişi olarak kaydedildi.

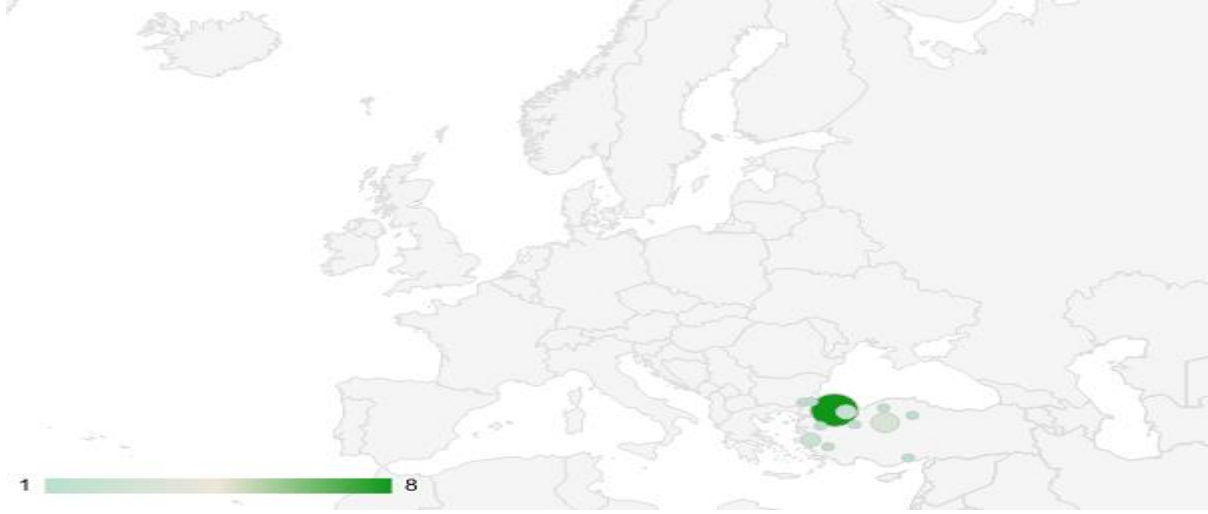
Yüzelere göre ilk 5 il

Görsel 4. Eylemlerin gerçekleştiği ilk beş il (Kişi katılım sayısına göre)

Eylem sayılarına göre şehirler sıralandığında ise farklı bir sonuç elde ediliyor. Adana ve Yalova'da birer tane büyük eylem gerçekleşirken, en çok eylem açık ara farkla İstanbul'da gerçekleşti. İstanbul'da 8

farklı eylem Kasım ayında kaydedildi. Öte yandan, Ankara’da 3, İzmir, Kocaeli ve Bursa’da ikişer eylem kaydedildi. Verilere göre eylemler en çok Marmara bölgesinde görüldü.

Görsel 5. Eylem yerlerinin kümelenme tekniğine göre gösterimi

3. Sonuç

Kasım ayı eylemlerin sık bir biçimde görüldüğü bir ay olurken, günlük ortalama bir eylem gözlemlendi. Eylemlerin önemli bir çoğunluğu örgütsüz başlarken, bu eylemlerin bir kısmı sonradan örgütlü hale geldi. Bu örgütlü hale gelen eylemler, sendikal zemin dışında gelişti. Eylemler coğrafi olarak yaygınlık gösterirken, bu yaygınlığa karşın Marmara bölgesi eylemler açısından ağırlık gösterdi. Sektörel olarak ise tekstil, inşaat ve ulaşım gibi sektörler öne çıktı. Dolayısıyla işçi sınıfı açısından sanayinin en çok geliştiği ya da krizin en fazla gözlemlendiği bölge ve sektörlerde eylemler meydana gelirken, işçi sınıfının eylem biçimi olarak da arayış içinde olduğu, klasik eylem şekillerinin giderek değiştiği gözlemlendi.

Eylemlerin sonuçları bu raporun kapsamı dışındadır. Ancak, işçi sınıfı mücadelesinin güç kazanması için Sınıf Tavrı “İnsanca bir yaşam, eşitlikçi bir düzen” mücadelesini büyüterek yola devam edecek. Bu çerçevede; işçi sınıfının örgütlenmesinin önündeki her türlü yasal kısıtlama kaldırılmalı, krize karşı işçi sınıfının kamucu bir zeminde ekonomiyi yeniden yapılandırması gerekmektedir.

4. Ek-1: İşçi Eylemleri Kasım Ayı Almanacağı

1 Kasım 2018

İstanbul’da tekstil fabrikası işçilere ödeme yapmadan kapandı. Fabrika patronu bulunamıyor. İşçiler bir muhatap bulamıyor.

Zonguldak’ ta belediyenin parke çalışmalarını yapan işçiler yüklenici firmadan alacaklarını alamadığı için eylem yaptı.

2 Kasım 2018

Trabzon'un Akçaabat ilçesinde, Bir elektrik firmasında çalışan ve uzun süredir parasını alamayan bir işçi üzerine benzin döküp kendini yakmaya çalıştı.

3 Kasım 2018

Çorum'da nakliyeciler ve çiftçilerden oluşan 200 kişilik grup özelleştirilen şeker fabrikasından alacaklarının 50 gündür ödenmediği iddiasıyla toplanarak Ankara-Samsun Karayolu'nda yol kapatma eylemi yaptı. Yaklaşık yarım saat tek yönlü olarak trafiğe kapanan yol yeniden ulaşılabilir hale geldi.

4 Kasım 2018

Karabük- Bartın karayolu yapımında çalışan taşeron firma işçisi yaklaşık 30 kişi 4 aydır ücretlerini alamadıklarını belirterek iş bıraktı.

Babaeski'de ASTER Tekstil fabrikası önünde işten çıkarılan Öz İplik- İş Sendikası üyesi işçiler bir süre eylem yaptı.

6 Kasım 2018

Edirne'de faaliyette olan AMCOL Minarel Madencilik fabrikasında toplu iş sözleşmesinde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler greve çıktı.

Ankara'da üç aydır maaşlarını alamadıklarını söyleyen üç işçi çalıştıkları inşaatın 15'nci katına çıkarak, "Ücretlerimizi alamazsak canımıza kıyacağız" dedi.

İzmir'de bulunan TARIŞ'te işçiler sendikalaştıkları için işten atıldı. DiSK'e bağlı Gıda-İş üyesi işçiler, işten atılan arkadaşları için eylem başlattı.

7 Kasım 2018

Bursa OSB'deki mobilya, döşeme, metal işleme, boyama firması ELM Elemeği Project Solutions'da işçilere yönelik hak gaspı ve çalışanların istifaya zorlanması üzerine işçiler işyerini terk etmiyor.

8 Kasım 2018

Kurban Bayramı'ndan bu yana yalnızca asgari ücret aldıklarını, ücretlerinin geri kalan kısmı verilmeyen işçiler iş bırakarak koğuşlarda beklemeye başladılar.

12 Kasım 2018

İstanbul Beylikdüzünde bulunan Gülsan fabrikasında çalışan işçiler, ücretlerini alamadıkları için başlattıkları eylemde işyerlerini terk etmeme kararı aldılar.

Mersin'de kamu kurumlarında taşerondan kadroya geçirilen bir grup işçi, ücret ve sosyal haklar için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'a mektup yazdı. "Cumhurbaşkanımız, Çalışma Bakanımız duyun sesimizi" diyen işçiler, sorunlarına çözüm bulunmasını istedi.

13 Kasım 2018

DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası'na üye oldukları için Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından işten atılan işçiler 128 gündür Aydın Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İmar A.Ş. önünde 'Efeler işe iade edilsin' sloganıyla eylemlerine devam ediyor.

İzmir Banliyö Sistemi AŞ (İZBAN) ile Demiryolu İşçileri Sendikası (Demiryol-İş) arasında devam eden Toplu İş Sözleşme (TİS) görüşmelerinden uzlaşma çıkmaması üzerine işçiler, İZBAN'ın Alsancak İstasyonu'na grev kararı astı.

İstanbul'da bulunan Halk Ekmek fabrikasında çalışan ve Nakliyat-İş üyesi olan işçiler sendikalaştıkları gerekçesiyle işten atıldı. Atılan beş işçi için işyeri önünde basın açıklaması gerçekleştirildi.

15 Kasım 2018

Samsun Büyükşehir Belediyesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığının birlikte yürüttüğü Arkeoloji ve Etnografya Müzesinin inşaatında çalışan işçiler, 2,5 aydır maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle 2 hafta önce iş bırakma eylemine başladı. Toplam 56 işçinin ödemelerini alamadığı şantiyede, dün ise işçilerden bazıları, inşaat halindeki müzenin çatısına çıkarak eylem yaptı.

16 Kasım 2018

İstanbul İkitelli'de bulunan Özel Akgün Tem Hastanesi "ekonomik" gerekçelerle hizmete kapandı. Hastanenin kapanmasının ardından 180 emekçi haklarını alamadan işten çıkartıldı. Konuyla ilgili olarak bugün hastanenin önünde Sınıf Tavri direnişe geçen emekçiler ile bir basın açıklaması düzenledi. Açıklamada "Tüm haklarımızı alana kadar yasal ve meşru bir mücadele yürüteceğimizi ilan ederiz" denildi.

19 Kasım 2018

14 işçi Urfa ve Siverek'te TÜVTÜRK'e bağlı muayene bölümde çalışırken, sendikalaştıkları için atıldı. Nakliyat-İş basın açıklaması yaptı.

20 Kasım 2018

BURSA'da Tofaş Türk Otomobil Fabrikası, Me-Par ile arasındaki anlaşmayı fes edince 97 taşeron işçi, işten çıkarıldı. Durumu protesto eden işçiler fabrika önünde eylem yaptı.

Tayaş Gıda'da görevi olmayan işlerin yaptırılmaya çalışıldığı işçi Lütfü Kartal işten atıldı. 4 ay önce fabrika yönetiminin işçileri istediği bölümde çalıştırmasının önünü açan kâğıda imza atmadığı iş kanununun 25/2'nci maddesiyle işten atılan Kartal için DİSK/Gıda-İş fabrika önünde basın açıklaması yaptı.

Dumankaya Grup'a ait inşaatta 20 işçi, 1 aylık ücretleri ödenmediği için eyleme geçti. İşçilerden biri şantiyedeki vinç kulesine çıktı. Kartal'da Dumankaya Grup'a ait DKY İnşaat ve Gayrimenkul Yatırım A.Ş. işçileri, 1 aydır ücretlerini alamadıkları için eyleme başladı. İşçilerden biri şantiyedeki kule vincine çıkarak burada eylem yaptı.

Kocaeli Arçelik'te bulunan bir işçi işten çıkartıldı. İşten atılan işçi, işe iadesi için fabrika önünde direniş başlattı.

21 Kasım 2018

Küçükçekmece Atakent Main Yapı'da ücretleri ödenmeyen işçiler, vince çıktı. İYİ-SEN üyesi işçiler adına sendika yetkilileri patronla görüştü ve yapılan görüşmeler sonucunda ücret ödemeleri kabul edildi.

Batman'da, Beşiri Belediyesi'nde çalışırken 4 yıl önce işten çıkarılan, mahkeme kararıyla işe iade edilmelerine rağmen henüz işbaşı yaptırılmayan 24 işçiden 17'si, yaklaşık 9 kilometre yol yürüyerek sorunlarını Batman Valiliği'ne ilettiler.

22 Kasım 2018

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)'nin Mamak'taki bin 312 konutluk projesinde çalışan 15 işçi yaklaşık 2 yıldır maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle inşaatın önünde 6 gündür eylem yapıyor. Toplam 1 milyon TL'nin üzerinde alacakları olan mağdur işçilerin sayısı ise 200'ün üzerinde.

26 Kasım 2018

Adana'nın Seyhan ilçesi Büyüksaat'te bulunan arastada, ayakkabının "saya" adı verilen üst parçasını yapan, parça başı çalışan işçiler ücretlerinin yüzde 40 artırılması talebiyle iş bıraktı.

27 Kasım 2018

Yalova'da iplik üretimi yapan Ersur Fabrikası'nda çalışanları maaşlarını alamadıkları gerekçesi ile üretimi durdurdu. Çok sayıda işçi vardiyayı devralmayarak fabrika önünde beklemeye başladı.

28 Kasım 2018

Gripin İlaç A.Ş. işyerinde Haziran ayından beri süren toplu sözleşme görüşmelerinden sonuç alınamaması üzerine bugün (28 Kasım) greve çıkıldı.

Avcılar'da bulunan Canan Dağdeviren Yurdu inşaatında çalışan 200 işçi, ücretlerini alamadıkları için direniş başlattı.

30 Kasım 2018

Balıkesir'de bulunan inşaat çalışan 5 işçi aylardır maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle işyeri önünde direniş başlattı. Basın açıklaması gerçekleştiren işçiler, ücretlerinin ödenmesini talep etti.

Kale Kayış işyerinde çalışma bakanlığından yetki tespiti yapılmasının ardından Petrol-iş sendikası üyesi 2 işçi işten atıldı. Sendika bu duruma karşı işyeri önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi.